

Warszawa, dnia 29 lipca 2022 r.

Poz. 724

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 lipca 2022 r.

w sprawie upamiętnienia Mirona Białoszewskiego w 100. rocznicę urodzin

„Poeta osobny”, „poeta lingwistyczny”, outsider z wyboru – Miron Białoszewski na stałe wpisał się w historię polskiej literatury. Co więcej, wpisał się w nią w sposób nieoczywisty. Dzięki swoim dokonaniom zajął na jej kartach miejsce osobne, odrębne. „Była to w naszej literaturze, czy może kulturze w ogóle, pozycja ekstremalna, kraniec pewnego doświadczenia nieprzylegający do obiegowych gustów, zapisów czy wręcz sposobu życia” – pisał w 1985 roku krytyk literacki Piotr Kuncewicz. Autor „Donosów rzeczywistości” nie pozwala się zaszufadkować, gdyż opierał swą twórczość na lingwistycznym eksperymentatorstwie, próbowaniu możliwości i granic języka oraz pogłębionej refleksji nad nim. Gry Białoszewskiego ze schematyzmem języka i czytelniczymi przyzwyczajeniami, eksperymenty z mową wykołejoną, przejęzyczeniami, językowymi zbiegami okoliczności, bełkotliwą czy dziecinną gadaniną sprawiły, że nie da się dziś mówić o literackim kanonie XX wieku z pominięciem jego twórczości. Choć od śmierci artysty minęły już ponad trzy dekady, jego dokonania nie przestają zachwycać i inspirować.

Miron Białoszewski urodził się 30 czerwca 1922 roku w Warszawie, tu też dorastał. Maturę zdał na tajnych kompletach. Studiował polonistykę na podziemnym Uniwersytecie Warszawskim. 1 sierpnia 1944 roku przebywał na Woli, tam też przeżył pierwsze dni Powstania Warszawskiego. Następnie przedostał się na Stare Miasto, skąd kanałami przeszedł do Śródmieścia, pomagając rannemu powstańcowi. Białoszewski nie uczestniczył w powstańczych walkach. Jego perspektywa „obserwatora” powstania znalazła odzwierciedlenie w „Pamiętniku z powstania warszawskiego”. „Chciałem, żeby wszyscy się dowiedzieli, że nie wszyscy strzelali, chciałem napisać o powszechności powstania” – tłumaczył.

Po upadku Powstania Warszawskiego Miron Białoszewski wraz z ojcem zostali wywiezieni na roboty do Niemiec. Do Warszawy udało się im powrócić w 1945 roku. Wtedy też Białoszewski powtórnie rozpoczął studia polonistyczne. Przerwał je w 1947 roku. Przez rok pracował na Poczcie Głównej. Od 1947 roku do 1952 roku pracował jako reporter w „Kurierze Codziennym”, „Wieczorze Warszawy” i „Świecie Młodych”. W tamtym czasie zaczął również publikować wiersze.

W 1955 roku wraz z Ludwikiem Heringiem i Lechem Emfazym Stefańskim założył Teatr na Tarczyńskiej, a potem współtworzył Teatr Osobny. Również w 1955 roku debiutował w krakowskim „Życiu Literackim” w ramach „Prapremiery pięciu poetów” obok Zbigniewa Herberta, Jerzego Harasymowicza, Stanisława Czycza i Bohdana Drozdowskiego. Rok później ukazał się pierwszy tom wierszy Białoszewskiego „Obroty rzeczy”. Jego debiut książkowy, który zawierał cały niepublikowany dorobek, stał się literackim wydarzeniem. W 1956 roku artysta został członkiem Związku Literatów Polskich. Odbił kilka podróży zagranicznych, m.in. do Egiptu i USA, wyjeżdżał też jako delegat ZLP na festiwale poetyckie, m.in. do Jugosławii. Jeśli nie liczyć krótkotrwałych wyjazdów, przez cały czas mieszkał w Warszawie.

Miron Białoszewski zmarł 17 czerwca 1983 roku w Warszawie. W 2022 roku świętujemy 100-lecie jego urodzin.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o wyjątkowym znaczeniu artystycznego dorobku poety, upamiętnia Mirona Białoszewskiego w 100. rocznicę jego urodzin.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*